

Regionala pensionärsrådet
Camilla Tengström

2024-05-24

Regionala pensionärsrådet - Tema: Kultur
Fredagen den 24 maj 2024 kl.09.30-12.30
Plats: Vänersborg, Residenset vid Torget. Konferensrum: Sessionssalen.

Närvarande politiker

Helén Eliasson, (S) RPR ordförande
Lars Holmin (M) RPR, vice ordförande

Närvarande ledamöter

Bengt Fernström, PRO fysiskt
Gunnel Brandt, PRO fysiskt
Ove Göransson, PRO fysiskt
Patricia Valeria Labrana, PRO_fysiskt
Ann-Christine Baar, SPF Seniorerna fysiskt
Kerstin Segesten, SPF Seniorerna fysiskt
Ingemar Apelstig, SPF Seniorerna fysiskt
Sture Sundmark, SPF Seniorerna fysiskt
Zaidi Folias, SKPF fysiskt
Barbro Westergren, SKPF fysiskt
Karl-Gunnar Wikström SKPF fysiskt

Närvarande ersättare

Kerstin Carlsdotter, PRO fysiskt
Sven Carlsson, PRO digital
Ritha Lindh, PRO fysiskt
Monica Andreasson, PRO fysiskt
Lena Eriksson SPF Seniorerna fysiskt
Agneta Nero, SPF Seniorerna digital
Göran Holmberg, SPF Seniorerna NY fysiskt
Anita Afzelius Alm SPF Seniorerna NY fysiskt
Gunilla Eriksson, SKPF fysiskt
Birgitta Carlander, SKPF fysiskt
Håkan Persson, SKPF_fysiskt
Arne Brännström, RPG fysiskt

Övriga närvarande

Katti Hoflin Kulturchef fysiskt
Maria Taranger överläkare SU digitalt
Camilla Tengström, koncernstab kansli och säkerhet,
verksamhetsstöd. fysiskt

Förhinder

My Alnebratt (S) RPR ersättare
Stefan Svensson (KD) RPR ersättare
Thony Andreasson Anderum (MP) RPR ersättare
Birgitta Berghänel-Sikberger, RPG ledamot

Presidierna för (RS) regionstyrelsen och
(OSN) opertiva hälso- och sjukvårdsnämnden
Ingår i Regionala pensionärsrådet sedan våren 2023.

SPRF ingår numera i SKPF

1. Anteckningar från föregående möte 2023

Anteckningarna godkändes.

2. Tema – Kultur ur ett äldreperspektiv

Katti Hoflin bjöd på ett intressant föredrag om ett fritt och starkt kulturliv i hela Västra Götaland.
Kulturnämndens uppdrag och mycket mer. Se hennes presentation i **bilaga 1.**

3. 3. Information om nerdragning av ambulanser i Göteborg och dess konsekvenser.

Maria Taranger informerade om ambulanssjukvården på Sahlgrenska. Se hennes presentation i [bilaga 2](#).

4. Frågor och svar PRO

4.1. ”Hur kan regionen aktivt verka för att kulturen i alla former blir tillgänglig för medborgarna inom vår region, inte bara centralt? ”

Svar från Beredningsenheten, Kulturförvaltningen

Satsningar inom kulturområdet i Västra Götalandsregionen (VGR) styrs dels av VGR:s budget, dels av [Västra Götalands kulturstrategi och kulturplan 2024-2027](#) (Klickbar länken finns i mejlet) som är framtagen i samråd med Västra Götalands 49 kommuner och antagen av regionfullmäktige.

Både VGR:s budget 2024 och kulturstrategin anger att satsningar på att kulturutbudet regionen finansierar ska nå och angå fler i Västra Götaland samt att utveckla kulturens regionala infrastruktur är viktiga prioriteringar. Att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet är även ett nationellt kulturpolitiskt mål som b.l.a. regionerna ska bidra till att uppnå.

VGR kan aktivt verka för att invånare i Västra Götaland, oavsett vem du är eller vart du bor, i större utsträckning ges tillgång till olika former av kultur. Utöver att ta del av kultur, innebär det möjlighet att delta i kulturlivet, t.ex. att verksamma kulturutövare har förutsättningar att verka och att invånare kan vara med och skapa konst och kultur. I och med särskild lagstiftning finns särskilt fokus på barn & ungas respektive nationella minoriteters rättigheter till deltagande, men regionens mål att nå och angå är bredare än så.

I huvudsak är det kulturnämnden som ansvarar för att fördela regionens ekonomiska medel till egna verksamheter: Styrelsen för kulturutveckling/Kulturförvaltningen (där. Tex. Göteborgs naturhistoriska museum och Lödöse museum ingår), Film i Väst, GöteborgsOperan, Göteborgs Symfoniker och Regionteater Väst, samt till andra kulturaktörer i Västra Götaland. Kulturnämnden kan b.l.a. genom uppdrag och ansökningskriterier säkerställa att medel som betalas ut från nämnden i stöd till olika aktörer ska komma invånare i hela regionen till gagn så fler har möjlighet att ta del av och delta i kulturlivet.

Exempel:

- Kulturnämnden ställer i uppdragen till egna verksamheterna krav på att de ska erbjuda aktiviteter, föreställningar mm. runt om i Västra Götaland, inte bara i storstäderna. 2023 spelade GöteborgsOperan exempelvis föreställningar på 15 olika platser, Göteborgs Symfoniker på 10. Regionteater Väst erbjuder föreställningar i nästan samtliga 49 kommuner och Film i Västs samproduktioner spelades in på plats i 25 olika kommuner.

- Kulturnämnden fastställer ansökningskriterier för stöd som b.l.a. kulturverksamheter (institutioner, ideella föreningar mm) och enskilda kulturutövare kan söka. Inom de flesta stödformer gäller ansökningskriteriet att den ansökande ska ha en så kallad regional relevans. Det kan betyda att exempelvis projekt som beviljas finansiering från kulturnämnden är en angelägenhet för regionen då projektet:

- är en resurs för andra aktörer i Västra Götaland
- samverkar med aktörer från olika sektorer och delar av Västra Götaland
- genomförs i flera kommuner i Västra Götaland
- bygger upp och sprider kunskap/erfarenhet som bidrar till regional kompetens
- är attraktivt för de som bor, arbetar och vistas i Västra Götaland eller lockar besökare från andra kommuner/regioner

Exempel på andra sätt som regionen verkar för att fler i Västra Götaland ska ges likvärdig tillgång till kultur:

- Regionen stöttar kommunerna i Västra Götaland, särskilt där den kulturella infrastrukturen är jämförelsevis svag och/eller har små resurser. Med små resurser menas; ekonomiska resurser som kan fördelas till egen kommunal kulturverksamhet eller till fria kulturaktörer verksamma i kommunen, eller små personella resurser inom kommunen som behövs för att bedriva ett strukturerat utvecklingsarbete för kulturen i kommunen. Regionen för en kontinuerlig dialog med kommunerna kring deras idéer om utveckling av kulturen i kommunen. Regionen samfinansierar flera större kultursatsningar som en kommun valt att satsa på; t.ex Nordiska akvarellmuseet på Tjörn eller den kommande Produktionsmiljön för dans i Mölndal. Dessutom finansierar regionen tjänster på de fyra kommunalförbunden som b.la. ska hjälpa kulturaktörer i kommunerna att hitta och söka extern finansiering.
- Regionen bidrar själv med analys av hur tillgången till kultur, och vilka som tar del av den, ser ut i Västra Götaland. Regionen finansierar även olika projekt och utredningar som analyserar b.la. spridning av olika kulturformer i regionen.
- Regionen för kontinuerlig dialog med den statliga nivån (Kulturdepartementet och Statens kulturråd) och synliggör behovet av satsningar regionalt som behövs för att uppnå målet om allas möjlighet om att delta i kulturlivet. Kulturnämndens totala budget består till knappt 25% av statliga medel och dialogen är viktig för att motivera regionens behov.

4.2. ”Hur se Göteborgs Operans, Vara konserthus etcetera framtida verksamheter ut, med tanke på ekonomin?”

Svar från Beredningsenheten, Kulturförvaltningen

Många av kulturnämnden i VGR:s uppdragstagare (där samtliga i frågan nämnda verksamheter ingår) har under de senaste två åren påverkats negativt av den höga inflationen och den svaga svenska kronan. Hyresökningar och löneökningar har varit betydligt högre än de uppräknings som regionen och staten har gett, vilket gjort att många tvingas dra ner på kostnaderna och därmed sin verksamhet.

GöteborgsOperan har lanserat ett sparpaket på ca 50 mnkr och Göteborgs Symfoniker prognostiserar ett större underskott för 2024 som exempel.

Det som är positivt är att man nu ser en vändning av inflationstakten tillsammans med räntesänkningar och att de regionägda verksamheterna får lägre kostnader för pensioner de närmaste åren. Dock ser staten ut att fortsätta med endast marginella öknings av samverkansmedel som många av verksamheterna är beroende av. Även många kommuner har stora ekonomiska utmaningar, som påverkar det lokala kulturutbudet. Flera av de kulturverksamheter som VGR finansierar har även kommunal finansiering (t.ex. Vara konserthus) vilket betyder att kommun och region tillsammans behöver prioritera finansieringen av en sådan verksamhet.

Bedömningen är dock att det på sikt ändå ser ut som att de flesta verksamheterna kommer att ta sig igenom de svårigheter som de senaste årens höga kostnadsökningar inneburit och fortsätta producera kultur med god kvalitet, möjligen med vissa neddragningar av sin volym.

4.3. ”Regionen har huvudmannaskap för 6 Folkhögskolor, med tanke på ekonomiska neddragningar från staten när det gäller dessa verksamheter, hur ser det ut inför framtiden för dessa verksamheter?”

Svar från Koncernstab Regional utveckling, Koncernkontoret

Styrelsen för Västra Götalandsregionens folkhögskolor skickade ett äskande till miljö- och regionutvecklingsnämnden i oktober 2023 om ett utökat verksamhetsstöd på 8,2 mnkr för finansiering av uppdraget under 2024. Bakgrunden till äskandet är att statsbidragen till folkhögskolor minskar. Under 2024 tillför regeringen

folkhögskolor 100 miljoner kronor extra i statsbidrag, samtidigt som statsbidraget minskades med 500 miljoner kronor inför 2023. Detta innebär en de facto minskning av statsbidragen till folkhögskolorna. Samtidigt har kostnaderna ökat på grund av bland annat inflation.

För att kompensera VGR:s folkhögskolor för de minskade statsbidragen fick miljöoch regionutvecklingsnämnden 10 miljoner kronor i tilläggsbudget från regionfullmäktige inför 2024, och miljö- och regionutvecklingsnämnden beslutade den 31 januari att fördela 8,2 miljoner av dessa till styrelsen för Västra Götalandsregionens folkhögskolor.

Även framöver är statsbidraget till folkhögskolorna i ett osäkert läge. Det pågår en statlig utredning om vilken eller vilka myndigheter som ska fördela statsbidraget för folkbildningen samt hur dessa ska fördelas mellan folkhögskolor och studieförbund, utredningen ska redovisas för regeringen senast den 14 juni 2024.

4.4. ”Stödet som det ser ut i dag till ideella föreningar ex. SPF, PRO, SKPF, kommer det att påverkas framöver?”

Svar från Beredningsenheten, Kulturförvaltningen

I samband med den pågående översyn av alla kulturnämndens stödformer som kulturchefen har i uppdrag från nämnden att genomföra, har Kulturförvaltningen i VGR fördjupat sig i b.l.a. befintliga stöd till organisationer (stödform organisationsstöd, där b.l.a. pensionärsorganisationer ingår).

I samband med den nya mandatperioden övertog kulturnämnden ansvaret för fördelning av det stöd till patientorganisationer som tidigare hanterades av regionstyrelsen/beredningen för mänskliga rättigheter. Regelverket för detta stöd justerades för fem år sedan utifrån ett beslut i regionstyrelsen men kulturnämnden har ännu inte gjort någon justering av regelverket för de organisationsstöd nämnden förfogar över.

När kulturnämnden nu hanterar alla dessa stöd, ser Kulturförvaltningen ett behov av ett gemensamt regelverk som bygger på likställighetsprincipen i kommunallagen, vilken säger att kommuner och regioner skall behandla alla medborgare lika om det inte finns skäl för något annat.

Kulturförvaltningen har under vintern tagit fram ett tjänstemannaförslag till ett nytt gemensamt regelverk för alla organisationsstöd som bygger på det regelverk som redan införts för patientföreningar. Förslaget innebär att stödet skall baseras på antalet medlemmar och inte beakta antal genomförda aktiviteter. Stödet utgörs av ett fast bidrag till organisationen och en rörlig del baserad på antalet medlemmar. Det fasta bidraget föreslås ha två nivåer beroende på storlek på organisationen. De beräkningar av vilken effekt denna nya modell skulle få på de stödmottagande organisationerna pekar på att det inte skulle beröra pensionärsföreningar i någon större utsträckning. Kulturnämnden har inte tagit ställning till tjänstemannaförslaget från Kulturförvaltningen ännu, och under sommaren kommer dialog med några av de organisationer som påverkas mest av de nya reglerna föras. De nya reglerna planeras gälla från 2025 men får inte genomslag förrän 2026 eftersom stödet beräknas på föregående års redovisning.

5. Frågor och svar SPF seniorerna och SKPF

5.1. ”Enl. årshjulet så är temat denna gång Kultur. Vi ser fram emot aktuell information och undrar om och hur kulturområdet påverkas av regionens ekonomi.”

Svaret på frågan se bifogad presentation, i en av bilderna i den bifogade presentationen kan man läsa ”Är offentlig finansiering av kultur en kostnad eller en investering. [bilaga 1](#).”

5.2. ”Ett stort antal seniorer är i färd med att dokumentera sitt liv och/eller sin familjs historia. Man vill lämna något till barn, barnbarn eller övrig släkt. Helst vill man överrätta något mer beständigt än en lunta kopian, något som är tryckt hos ett tryckeri. Kanske drömmar en del om att ge ut en bok. Finns någon möjlighet för seniorer att söka tryckbidrag från regionen?”

Svar: Det finns idag ingen möjlighet för privatpersoner att söka bidrag från regionen för att trycka en skrift eller liknande.

Vad gäller stöd för att ge ut en bok: regionen ger inte stöd för varken utgivning via professionella förlag eller egenutgivning. Beredningsenheten, Kulturförvaltningen

5.3. ”Vi önskar fortlöpande rapport avseende förverkligandet av ”Omställningen till Nära vård med primärvården som nav”. Reformen beslutades för flera år sedan och vi följer utvecklingen genom färdplan och genomförandeplaner och diverse pilotprojekt och har stora förhoppningar på att reformen tillsammans med digitaliseringen skall leda till bättre tillgänglighet, kontinuitet, samordning av vården.mm. MEN vi tycker det går långsamt framåt! Vilka förutsättningar har primärvården fått?”

Svar: Uppföljning omställning nära vård

Korta svaret är att uppföljningen av genomförandeplanen bekräftar deras bild att det sker saker men det går långsamt. Förutsättningar som primärvården fått:

- Resursmässigt har ju primärvården de senast åren fått ett större resurstillskott jämfört med den specialiserade vården (sjukhusen), arbete pågår med att utveckla de digitala möjligheterna. Färdplan nära vård är ett viktigt steg i ökad samordning och samverkan. Nu tas det ju fram en process för ordnat överförande av vård mellan vårdnivåer vilket också tänker jag ska skapa bättre förutsättningar för alla parter

5.4. ”I Göteborgs Posten den 7 april 2024 redovisas SKRs studie av kvaliteten hos Vårdcentralerna i bla VGR.(SKRs årliga, nationella patientenkät rörande primärvården. Artikeln hänvisar till VG-regionens hemsida via en QR-kod.) Exempel: Av Göteborgs 64 vårdcentraler får 13 vårdcentraler underkänt, 28 bedöms som varken bra eller dåliga, medan 23 får klart godkänt. Av de 13 lågt rankade tillhör tio Närhälsan medan tre drivs i annan regi.

Motsvarande siffror finns för övriga delar av regionen med skiftande resultat.

Planeras åtgärder med anledning av SKR-resultaten?”

Svar: Om det rör nationell patientenkät är detta resultat som går tillbaka till alla vårdcentraler. Vi använder vissa delar av resultatet i vår uppföljning, men den ligger normalt sett inte till grund för vår bedömning av huruvida en vårdcentral lever upp till avtalet eller inte. Vi använder oss huvudsakligen av den indata som finns i våra system i våra dialoger med vårdcentralerna. Om de vill veta mer om vår uppföljning kan jag be en kollega komma och berätta om det.

5.5. ”Hur stor kostnad har Västra Götaland för tolk årligen?”

Svar: Tolkkostnader VGR

Här kommer utfall för hela regionen tolkkostnader (externt) utfall helår

2023	149 mnkr
2022	149 mnkr
2021	141 mnkr
2020	134 mnkr

6. Budget

Helen, informerade kort om hur det ser ut med ekonomin.

7. Övrigt

Ingemar Apel informerade om ett projekt där man skapar musik med hjälp av våra ögon. ”Lyssna till mitt öga” särskilt för dem som använder ögonstyrd dator eller samtalsapparat i vardagen.

lyssnatillmittoga.se Se **bilaga 3**.

Nästa möte blir fredagen den 6 september 2024, Tema - Infrastruktur och kollektivtrafik från ett äldreperspektiv.

Helén Eliasson
Regionala pensionärsrådet, ordförande.

Vid anteckningarna

Camilla Tengström
Sekreterare